

E-Ö?renme için Haz?rbulunu?luk Öz De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *E-Ö?renme için Haz?rbulunu?luk Öz De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20450>

Özet

E-Ö?renme için Haz?rbulunu?luk Öz De?erlendirme Ölçe?i, bireylerin çevrimiçi ö?renme ortamlar?na adaptasyon ve kat?l?m yeterliliklerini ölçmek amacıyla Türk kültürüne uyarlanm?? psikometrik bir araçtır. Filiz Kalelio?lu ve M. H. Baturay (2014) tarafından gerçekleştirilen bu uyarlama çalışması, orijinal 27 maddelik ölçe?i Faktör Analizi sonucunda 25 madde ve 6 alt boyuta indirmiştir. Ölçek, ö?rencilerin teknik becerilerini, teknolojiye erişimlerini, motivasyonları ve çevrimiçi iletişim yeteneklerini kapsayan çok boyutlu bir Haz?rbulunu?luk düzeyini de?erlendirmektedir. Elde edilen psikometrik veriler, ölçe?in Türkçe bağlamda yüksek düzeyde Geçerlik ve Güvenirlik özelliklerine sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

E-Ö?renme, Haz?rbulunu?luk, Öz De?erlendirme, Çevrimiçi Ö?renme, Teknik Beceriler, Adaptasyon, Psikometri, Eğitim Teknolojileri.

Yazarlar

Filiz Kalelio?lu, M. H. Baturay

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin (özellikle ö?rencilerin) başarıları bir E-Ö?renme deneyimi için gerekli olan bilişsel, teknik ve motivasyonel yeterliliklerini öznel olarak de?erlendirmelerini sağlamaktır. Uyarlama çalışması, yurt dışında geliştirilmiş olan haz?rbulunu?luk ölçe?inin Türk eğitim bağlamında kültürel ve dilsel et?erliliğini sağlayarak, araştırmacılar ve eğitimcilerin çevrimiçi ö?renme kat?l?mcıları güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmelerine olanak tanımayı hedeflemiştir.

Ölçek, eğitim kurumlarının çevrimiçi programlara kayıt yapacak ö?rencilerin potansiyel zorluk alanlarını önceden belirlemesine yardımcı olmak ve böylece gerekli destek mekanizmaları (teknik veya pedagojik) oluşturmalarına rehberlik etmek için pratik bir araç sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, bireyin E-Ö?renme ortamlarına yönelik algılanan yetkinliğini ölçen çok boyutlu bir yapıya temel alır. Bu yapı, sadece donanım ve yazılım erişimini değil, aynı zamanda ö?rencinin kendi kendine ö?renme yeteneğini, çevrimiçi etkileşim kurma becerisini ve ö?renme sürecine yönelik içsel motivasyonunu da kapsamaktadır.

Ölçek, toplamda altı temel alt boyuttan oluşmaktadır: **Başarıların Önemi** (çevrimiçi destek

beklentisi), **Çevrimiçi İlişkiler** (iletişim araçları kullanma yeteneği), **Teknik Beceriler** (temel bilgisayar işlemleri), **Teknoloji Erişimi** (donanım kalitesi), **Motivasyon** (çevrimiçi derslere odaklanma) ve **Çevrimiçi Beceriler** (multimedya içeriklerini işleme). Bu alt boyutlar, bağırlı bir çevrimiçi öğrenci profilinin kritik bileşenlerini temsil eder.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerlik çalışması, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda, orijinal ölçekteki 27 maddeden 2 tanesi çıkarılarak madde sayısı 25'e düşürülmüştür.

AFA neticesinde ortaya çıkan alt faktörlü yapı, toplam varyansın %61.54'ünü açıklamaktadır. Bu oran, ölçek yapısının ölçülmek istenen hazırbulunu?luk yapısının yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermektedir. Faktörlerin her bir maddeye ilişkin açıkladıkları ortak varyans (communality) miktarı ise 0.311 ile 0.846 arasında değişmektedir, bu da maddelerin faktörlere olan katkılarının yüksek olduğunu işaret eder.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı, alt boyutlar bazında Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçeğin genel olarak güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Alt faktör için hesaplanan Cronbach Alfa değerleri aşağıdaki gibidir:

Birinci Faktör (Bağırlı Önemi): 0.80
İkinci Faktör (Çevrimiçi İlişkiler): 0.78
Üçüncü Faktör (Teknik Beceriler): 0.80
Dördüncü Faktör (Teknoloji Erişimi): 0.84
Beşinci Faktör (Motivasyon): 0.75
Altıncı Faktör (Çevrimiçi Beceriler): 0.64

Dördüncü faktörün (Teknoloji Erişimi) en yüksek iç tutarlılığına sahip olduğu (0.84) görülürken, Altıncı faktörün (Çevrimiçi Beceriler) katsayısı (0.64) kabul edilebilir sınırın hemen üzerinde yer almaktadır. Genel olarak, 0.70 üzerindeki değerler yüksek düzeyde Güvenirlik sağlandığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal doğrulaması, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yöntemiyle yapılmıştır. Bu analiz, ölçeğin temel bileşenlerini ve boyutları ortaya çıkarmak için kullanılmıştır. Orijinal ölçeğin madde havuzundan yola çıkılarak yapılan analiz sonucunda, maddeler altı farklı ve anlamlı faktör altında toplanmıştır.

Sonuçlar, E-Ö?renme haz?rbulunu?lu?unun tek bir genel yeterlilikten ziyade, alt? farklı ve birbiriyle ili?kili boyuttan olu?tu?unu do?rulam??t?r. Bu faktör yap?s?, ölçe?in teorik çerçevesiyle uyumludur ve uyarlama çal??mas?n?n ba?ar?l? oldu?unu göstermektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz De?erlendirme Ölçe?i (Self-Assessment Scale)

Maddeler ve Boyutlar: 25 madde, 6 alt boyut

Derecelendirme: Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi?tir, ancak tipik olarak Likert tipi bir ölçek kullan?ld??? varsay?labilir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim ö?rencileri (Çevrimiçi ö?renmeye kat?lan veya kat?lma potansiyeli olan bireyler).

Ya? Grubu: Yeti?kinler, Üniversite ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçüm arac?; Aç?mlay?c? Faktör Analizi ve Cronbach Alfa iç tutarlılık katsay?s? hesaplanm??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2014 (Uyarlama Çal??mas?)

Sorumlu Yazar ve ?leti?im: Ölçekle ilgili izinler ve ticari olmayan kullan?mlar için sorumlu yazar Filiz Kalelio?lu ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Sorumlu Yazar E-posta Adresi: filizk@baskent.edu.tr

Kaynaklar

Kalelio?lu, F. ve Baturay, M. H. (2014). E-Ö?renme için Haz?rbulunu?luk Öz De?erlendirme Ölçe?inin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik çal??mas?. **Ba?kent University Journal of Education**, 1(2), 22-30.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: buje.baskent.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [e-ogrenme-icin-hazirbulunusluk-oz-](#)

[degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

E-Ö?renme için Haz?rbulunu?luk Öz De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ba?ar?n?n Önemi (6 m): Çevrimiçi bir ödevde ba?ar?l? olabilmem için h?zli? tekniksel ve yönetimsel destek önemlidir.

Çevrimiçi ?li?kiler (5 m): Farkl? zaman dilimlerindeki ö?renciler ile ödevlerde çal??mak için çevrim içi araçlar? (örne?in, e-posta, sohbet) kullanabilece?imi dü?ünüyorum.

Teknik Beceriler (4 m): Bir bilgisayar? kullanacak kadar temel becerilere sahibim (örne?in; dosya kaydetme, klasör olu?turma).

Teknoloji Eri?imi (3 m): Oldukça yeni bir bilgisayar?m (örne?in, yeterli RAM, kulakl?k, CD-ROM) var.

Motivasyon (4 m): Ö?retim eleman? ço?unlukla çevrim içi olmasa bile derse kar?? motivasyonumu koruyabilece?imi dü?ünüyorum.

Çevrimiçi Beceriler (3 m): Bilgisayarda video izlerken not alabilece?imi dü?ünüyorum.